

י"ז בטבת תשפ"ג

10 בינואר 2023

לכבוד

הנדון: פירוט ההליכים ופעולות האכיפה נגד רשימות שקיבלו דוח שאינו חיובי

סימוכין: 23.12.2022

1. בפנייתך מיום 23.12.22 ביקשת לקבל בנוגע לבחירות לכנסות ה-20 עד ה-24 את פירוט ההליכים ופעולות האכיפה שבוצעו נגד רשימות מועמדים שנבחרו ושלא נבחרו לכנסת, אשר נמצאו בביקורת של מבקר המדינה ככאלה שהתנהלו באופן לקוי, וכן צעדים שננקטו כנגד סיעות ורשימות שלא פעלו לתיקון הליקויים לאחר שקיבלו ממצאי המבקר.

2. אבקש להשיבך כלהלן:

א. מבקר המדינה, מתוקף הסמכויות שנקבעו בחקיקה הרלוונטית, עורך ביקורת על חשבונות המפלגות והסיעות שמתמודדות בבחירות לכנסת וקביעת תוצאות הביקורת בהתאם לפרמטרים שנקבעו בחוק. במקרים בהם נקבע לגבי סיעות מסוימות כי הן לא פעלו בהתאמה להוראות החוק והנחיות מבקר המדינה - קובע המבקר את העיצום שיוטל על הסיעות.

יש לציין כי רוב העיצומים אותם קובע מבקר המדינה משמעים שלילת חלק מהמימון הממלכתי המגיע לסיעות. תוצאות הביקורת, לרבות העיצומים שהוטלו על סיעות, מפורסמות לציבור במסגרת הדוחות אותם מפרסם מבקר המדינה ואותם ניתן למצוא באתר האינטרנט של המשרד.

ב. יודגש כי קביעת הסכום על ידי מבקר המדינה אינה הופכת אותו לאחראי על גבייתו או אכיפתו.

ג. כך, למשל, סעיף 10(ה) לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן: "החוק") קובע כי קבלת דוח לא חיובי של מבקר המדינה ע"י סיעה תגרור שלילה של כספי ציבור ממנה ע"י יו"ר הכנסת. לפיכך חשבות הכנסת היא זו שאמונה על האכיפה בנושא. כאשר הסיעה נבחרה לכנסת וזכאית למימון חודשי שוטף, האכיפה מתבצעת ע"י שלילת חלק מהמימון האמור עד להשלמת הסכום.

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

מדינת ישראל

ד. ניתן אף לעצור כליל את המימון השוטף למפלגות שטרם הגישו דוח למבקר המדינה על אף שעבר המועד האחרון לכך. מבקר המדינה, מר מתניהו אנגלמן, ביצע זאת כאשר הסיעות בל"ד, תע"ל וחד"ש לא הגישו את הדוחות השוטפים שלהן, והדבר קיבל ביטוי בעמ' 34 לדוח על החשבונות השוטפים של הסיעות בכנסת העשרים ושלוש לתקופה שבין 1.4.20 ל-31.3.21. ברם, גם במקרה המתואר, המבקר מוסמך להודיע ליו"ר הכנסת על אי-הגשת הדוח – והכנסת אחראית על האכיפה, דהיינו הפסקת המימון השוטף.

ה. כאשר סיעה לא נכנסה לכנסת היא אינה זכאית למימון ציבורי שממנו ניתן לגבות את הסכום שנקבע ע"י מבקר המדינה. העדר אפשרות ממשיית לגבות חיוב במקרים אלו הוזכר מספר פעמים בדוחות שפורסמו על ידי המבקר במרוצת השנים.

ו. לאחרונה, עלו שתי סוגיות נוספות ביחס לסיעות שלא נבחרו לכנסת: האחת, החובה להחזיר למדינה את יתרות ההלוואות שנטלו מהכנסת; השניה, החובה להעביר למדינה את יתרת הכספים שנותרה בידי סיעה שלא נבחרה מחדש, כמצוות סעיף 13ה' לחוק (ראה גם עמ' 37-39 לדוח המתואר בסעיף 2.2 לעיל). ואולם, גם במקרה זה מבקר המדינה אינו אחראי על אכיפה, אלא הכנסת והמדינה שאמורות לנהל את ההליכים הנדרשים לשם קבלת הסכומים האמורים.

בברכה,
פנחס וולף, עו"ד

יועץ בכיר למבקר המדינה
וממונה על העמדת מידע לציבור